

MUHU VALLAVOLIKOGU

OTSUS

Hellamaa

16. august 2023 nr 107

Kuivastu küla Kaurasalu ja Uue-Ankru katastriüksuste detailplaneeringu algatamine, keskkonnamõjude strateegilise hindamise algatamata jätmine ning lähteseisukohtade kinnitamine

Muhu Vallavalitsusele on esitatud taotlus Muhu vallas Kuivastu külas asuvate Kaurasalu (registriosa number 2454234, katastritunnus 47801:001:1070, sihtotstarve maatulundusmaa, pindala 9,92 ha) ja Uue-Ankru (registriosa number 3201334, katastritunnus 47801:008:0142, sihtotstarve maatulundusmaa, pindala 4,72 ha) katastriüksustele detailplaneeringu algatamiseks.

Detailplaneeringu eesmärgiks on maaüksustele päikeseelektrijaama ja selle toimimiseks vajalike ehitiste rajamine. Läbi planeerimise muudetakse katastriüksuste sihtotstarve tootmismaa, määratakse ehitusõigus ja arhitektuursed tingimused päikeseelektrijaama rajamiseks, liikluskorralduse põhimõtted, tehnovõrkude, trasside ja tehnorajatiste asukohad, rajatiste ja haljastuse põhimõtted ja ulatus, seadustest ja teistest õigusaktidest tulenevate kitsenduste ja servituutide ulatus ning seatakse keskkonnaningimused planeeringuga kavandatu elluviimiseks.

Esitatud avalduse kohaselt soovitakse planeeringualale rajada ligikaudu 10 MW võimsusega päikeseelektrijaam.

Kavandatud Kaurasalu ja Uue-Ankru detailplaneeringu ala kattub osaliselt Muhu Vallavolikogu 16.11.2022 otsusega nr 72 kehtestatud Kaura detailplaneeringu alaga. Kaura detailplaneeringuga jagati Kaura katastriüksus kaheks, millest osale (Kaura katastriüksus, katastritunnus 47801:001:1069, sihtotstarve tootmismaa) kavandati päikesepargi rajamine ning osa (Kaurasalu katastriüksus) jäeti maatulundusmaaks ning sinna ehitisi ei kavandatud. Kaura päikeseelektrijaama rajamisega on alustatud. Sisuliselt on Kaurasalu ja Uue-Ankru detailplaneeringu eesmärk laiendada Kaura maaüksusele rajatavat päikeseelektrijaama.

Detailplaneeringu koostamise vajadus tuleneb planeerimisseaduse § 125 lõikest 2, mis sätestab, et detailplaneeringu koostamine on nõutav üldplaneeringuga määratud detailplaneeringu koostamise kohustusega alal või juhul. Muhu valla üldplaneeringu kohaselt tuleb detailplaneering koostada päikeseparkide püstitamiseks väärtuslikel maastikel kui nende peamine eesmärk on elektrienergia müümine üldvõrku. Samuti tuleb detailplaneeringu koostamise kohustus planeerimisseaduse § 140 lõikest 7, mille kohaselt tuleb detailplaneeringu muutmiseks koostada uus sama planeeringuala hõlmav detailplaneering. Detailplaneeringuga soovitakse muuta kehtivat Kuivastu küla Kaura katastriüksuse detailplaneeringut.

Detailplaneeringuga kavandatud tegevus toetab riiklikke eesmärke vähendada süsinikuheidet ja suurendada taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu.

Kaurasalu ja Uue-Ankru detailplaneering on üldplaneeringu kohane. Muhu valla üldplaneeringuga ei ole Kaurasalu ega Uue-Ankru maaüksustele reserveeritud ühtegi maakasutuse juhtotstarvet. Üldplaneeringu kohaselt tuleb tootmistegevus suunata eelkõige üldplaneeringuga määratud äri- ja tootmismaa juhtotstarbega maa-aladele. Mujal valla territooriumil väljaspool juhtotstarbega maa-

alasad, on hoonestatud külakeskustes või nende vahetus läheduses äri- ja tootmistegevuse planeerimisel ja ehitamisel olulisim tingimus kvaliteetse elukeskkonna säilitamine.

Muhu valla üldplaneeringus on välja toodud, et Saare maakonnas on keskmisest väiksemast pilvisusest ja suuremast albeedost tingituna Eesti parim potentsiaal päikeseenergia tootmiseks. Määravaks teguriks üle 50 kW võimsusega päikeseelektrijaamade rajamisel on piisava tugevuse ja võimsusega elektriliinide ning alajaamade olemasolu ja kaugus neist. Majanduslikel ja visuaalsetel kaalutlustel on sobilik päikesepaneelide paigaldada hoonete katustele ning olemasolevatele ja endistele tööstusaladele, kus on olemas sobivad liitumisvõimalused. Päikeseelektrijaamade rajamiseks sobilike aladena käsitletakse ka elektriliinide ja alajaamade vahetus läheduses asuvaid lagedaid ja vähemetsaseid alasid.

Kaurasalu ja Uue-Ankru detailplaneeringuala ei asu külakeskuses ega selle läheduses. Lähim hoonestatud katastriüksus asub planeeringualast ca 560 meetri kaugusel. Planeeringuala lähiümbruses ei asu sellise funktsiooniga hoonestust, mida kavandatav taastuvenergia tootmine võiks häirida. Planeeringuala asub valdavas ulatuses metsamaal. Lähipiirkonnas asub Kaura päikeseelektrijaam, hoonestamata maatulundusmaad, kesk- ja kõrgepingeliinid, Võiküla alajaam. Tehnovõrkude lähedus võimaldab päikeseelektrijaama liitmise elektrivõrku vähimate kulutustega.

Planeeringuala asub Muhu valla üldplaneeringuga sätestatud avalikult kasutatavalt teelt raskesti ligipääsetaval alal, mis üldjuhul välistab ehitustegevuse. Kohalik omavalitsus võib põhjendatud juhul lubada ehitamist ka ehitustegevust üldjuhul välistavatel aladel. Raskesti ligipääsetavatel aladel saab erandi tegemise eelduseks olla eelkõige juurdepääsu tagamine, aga ka vajalike kommunikatsioonide rajamise ja edasise teenindamise vähene vajadus. Planeeringualaga piirnevale Kaura katastriüksusele on rajatud juurdepääs ning paigaldatud on elektri maakaabelliin, mistõttu on langenud ära peamised argumendid, mis muudavad ala raskesti ligipääsetavaks. Kuna päikeseelektrijaam ei vaja igapäevast hooldust, siis on kavandatava tee kasutus eeldatavalt väike ja sellega kaasnevad sotsiaalsed mõjud vähesed.

Muhu valla üldplaneeringu kohaselt paikneb detailplaneeringuala roheline võrgustiku tugialal. Tegemist on ligi 30 km² suuruse alaga, mis hõlmab suurema osa Muhu saare kaguosast. Rohelise võrgustiku eesmärk ökoloogilise võrgustikuna on sidusa elurikka looduskeskkonna hoidmine. Planeeringu elluviimisega langeb looduslike alade osatähtsus detailplaneeringu elluviimisel planeeringuala osas alla 90%. Detailplaneeringuga tuleb leida lahendused, kuidas tagada roheline võrgustiku toimivus ja sidusus ning seada vastavad leevendusmeetmed. Planeeringualale päikesepaneelide rajamisel tuleb säilitatakse avatud ruum ja võimaldada ulukite vaba liikumine.

Planeeringuala paikneb osaliselt Võiküla väärtusliku maastiku servaalal. Valdav osa kavandatud päikeseelektrijaamast jääb väärtuslike maastike alt välja. Arvestades planeeringuala asukohta raskesti ligipääsetaval alal ning vähest mõju maastikuvaadetele aga ka kavandatava tegevuse pööratavust (päikeseelektrijaama amortiseerumisel ja tegevuse lõpetamisel on võimalik rajatiste alust maad kasutusele võtta uuesti täies mahus metsamajandusmaa, heina- või karjamaana), ei avalda kavandatud tegevus eeldatavalt olulist mõju maastiku väärtustele. Detailplaneeringuga tuleb sätestada tingimused maastikuväärtuste säilitamiseks.

Valdav osa planeeringualast asub metsamaal. Metsaökosüsteeme peetakse üheks ebasobivaimaks kohaks päikeseelektrijaamade rajamiseks, kuna selle tulemusel metsaökosüsteem hävib. Ajaloolistelt on planeeringualal valdavas osas asunud lagedad rohumaad, mis olid kasutusel karja- või heinamaana. Metsamaa osakaal oli väike. Hiljem on ala kasutusest välja langenud ning metsastunud. Valdava osa detailplaneeringu ala ökosüsteemide seisund ja sidusus on vilets. Mõnevõrra paremas seisus on planeeringuala põhjaosa, kus metsaökosüsteemi seisund on keskmine, kuid sidusus vilets. Kavandatava detailplaneeringuga alale päikeseelektrijaama rajamine on mõeldav vaid siis, kui selle käigus tõstetakse ala praegust kesist ökoloogilist väärtust ning taastatakse kunagine pärandkooslus ja tagatakse selle edasine järjepidev hooldus. Detailplaneeringu koostamisel tuleb analüüsida ja hinnata kas ja kuidas on võimalik tõsta ala ökoloogilist väärtust ning seada selle tagamiseks vastavad tingimused.

Kaurasalu ja Uue-Ankru katastriüksused ei paikne ühelgi Natura 2000 võrgustiku alal ega kaitsealal, hoiualal, liigi püsielupaigas või kaitstava looduse üksikobjekti kaitsevööndis. Planeeringuala lähistel paikneb Kuivastu merikotka püsielupaik (Keskkonnaregistri kood KLO3002444) planeeringualale ulatub I kaitsekategooriasse kuuluva merikotka (*Haliaeetus albicilla*) elupaik.

Kavandatav tegevus ei kuulu keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 33 lõike 1 kohaselt keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) kohustusega tegevuste hulka, kuid sama paragrahvi lõike 2 kohaselt tuleb KSH algatamise vajalikkust kaaluda ja anda selle kohta eelhindang, kui koostatakse detailplaneering, millega kavandatakse KeHJS-e § 6 lõikes 2 nimetatud valdkonda kuuluvat ja § 6 lõike 4 alusel kehtestatud määruses nimetatud tegevust. Lähtudes Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ § 15 p 8 tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang tegevuse korral, mis ei ole otseselt seotud ala kaitsekorraldusega või ei ole selleks otseselt vajalik, kuid mis võib üksi või koostoimes muu tegevusega eeldatavalt mõjutada Natura 2000 võrgustiku ala või kaitstavat loodusobjekti.

Detailplaneeringuga kavandatava tegevuse eeldatava keskkonnamõju (sh mõju merikotkale) olulisuse väljaselgitamiseks on Muhu Vallavalitsus tellinud keskkonnamõjude eelhindangu, mille raames koostati ka eksperthinnang päikeseelektrijaama rajamisega kaasneda võiva mõju hindamiseks merikotka elupaigale. Eelhindang ja selle lisa on esitatud käesoleva otsuse lisas 1, kuid kuna need sisaldavad infot I kaitsekategooria liigi täpsete elupaikade kohta, mida looduskaitseadusega § 53 lg 1 on keelatud massiteabevahendites avalikustada, on nimetatud lisa vaid asutusesiseseks kasutamiseks.

Eelhindangu koostamisel lähtuti KeHJS § 33 lg 4 ja lg 5 toodud kriteeriumitest. Töö käigus hinnati võimalikke mõjusid keskkonnale ning nähti ette leevendavad meetmed ebasoodsa keskkonnamõju minimeerimiseks ja/või vältimiseks. Eelhindangu käigus jõuti järeldusele, et arvestades hetkel teadaolevat informatsiooni kavandatava tegevuse kohta ei ole selle realiseerimisel alust eeldada olulise ebasoodsa keskkonnamõju kaasnemist ja detailplaneeringu läbiviimiseks ei ole vaja algatada KSH-d.

Eelhindangu koostamisel toodi välja meetmed, tingimused ja soovitused, mida tuleb detailplaneeringu lahenduse väljatöötamisel ja elluviimisel mõjude leevendamiseks rakendada. Nimetatud meetmed on esitatud detailplaneeringu lähteseisukohtades (lisa 2). Üks oluline leevendav meede on kotkaeksperti poolt väljatoodud metsapuhvri säilitamise nõue. Nimetatud puhver hõlmab osaliselt ka Kaura katastriüksust, kuhu on varasemalt Kaura katastriüksuse detailplaneeringu raames kavandatud päikeseelektrijaama rajamine. Tänapäevaks on Kaura katastriüksusele väljastatud ehitusluba päikeseelektrijaama rajamiseks, mis ei hõlma kõnealust ala. Planeeringust huvitatud isik on kinnitanud, et Kaurasalu ja Uue-Ankru detailplaneeringu valmimisel on ta valmis loobuma nimetatud alasse päikeseelektrijaama kavandamisest. Lähtuvalt eelnevast ning tagamaks vajaliku puhverala säilimist on otstarbekas liita detailplaneeringu alasse ka osaliselt (ca 0,67 ha ulatuses) Kaura katastriüksus, eesmärgiga muuta varasema detailplaneeringuga sätestatud päikeseelektrijaama ala. Planeeringuala suurus ja piirid on esitatud lähteseisukohtades (lisa 2).

Vastavalt KeHJS § 33 lõikele 6 esitas Muhu Vallavalitsus käesoleva otsuse eelnõu asjaomastele asutustele seisukoha võtmiseks.

Muinsuskaitseamet on oma 30.06.2023 kirjas nr 5.1-17.5/1191-1 märkinud, et ei pea vajalikuks keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamist ja nõustub detailplaneeringu lähteseisukohtadega.

Keskkonnaamet on oma 12.07.2023 kirjas nr 6-5/23/12879-2 asunud esitatud informatsioonist lähtuvalt seisukohale, et algatatava detailplaneeringuga ei kaasne eeldatavalt olulist keskkonnamõju KeHJS § 22 mõistes ning KSH algatamine ei ole eeldatavalt vajalik. Keskkonnatingimustega arvestamine on võimalik planeeringumenetluse käigus

planeerimisseaduse § 126 lõikes 1 määratud ülesannete täitmisel. Lisaks esitas Keskkonnaamet mõned tähelepanekud eelhinnangu kohta. Eelhinnangut on lähtuvalt ettepanekutest täiendatud.

Regionaal- ja Põllumajandusministeerium esitas oma 13.07.2023 kirjas nr 14-3/628 arvamuse detailplaneeringu algatamise eelnõule, millest lähtuvalt eelnõud täiendati. Samas nõustus ministeerium KSH eelhinnangu tulemusega ja on seisukohal, et detailplaneeringuga kavandatava tegevuse elluviimisega ei kaasne eeldatavalt olulist negatiivset keskkonnamõju. Seisukohas rõhutatakse, et detailplaneeringu koostamisel tuleb hinnata selle elluviimisega kaasnevaid asjakohaseid majanduslikke, kultuurilisi, sotsiaalseid ja looduskeskkonnale avalduvaid mõjusid ning määrata vajalikud keskkonnatingimusi tagavad nõuded.

Lähtudes keskkonnamõtjude eelhinnangu tulemustest ja asjaomaste asutuste seisukohast, leiab Muhu Vallavolikogu, et juhul kui rakendatakse vajalikke leevendusmeetmeid, ei kaasne kavandatava tegevusega olulist keskkonnamõju, mida peaks hindama läbi keskkonnamõtjude strateegilise hindamise.

Võttes aluseks kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 6 lõike 1, planeerimisseaduse § 125 lõike 2, § 128 lõike 1, § 140 lõike 7, keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 6 lõike 2³, arvestades asjast huvitatud isiku esitatud avaldust, Muhu Vallavolikogu

o t s u s t a b:

1. Algatada Kuivastu küla Kaurasalu (47801:001:1070) ja Uue-Ankru (47801:008:0142) katastriüksuste detailplaneering, mis hõlmab osaliselt ka Kaura katastriüksust 47801:001:1069). Planeeringu eesmärgiks on maa-alale päikeseelektrijaama ja selle toimimiseks vajalike ehitiste rajamine.

2. Mitte algatada keskkonnamõju strateegilist hindamist Kuivastu küla Kaurasalu ja Uue-Ankru katastriüksuste detailplaneeringule, mille

a) koostamise algataja on Muhu Vallavolikogu (aadress Keskuse, Liiva k, Muhu vald, Saare maakond 94701, telefon: 4530672, vald@muhu.ee);

b) koostamise korraldaja on Muhu Vallavalitsus (aadress Keskuse, Liiva küla, Muhu vald 94701, Saare mk, tel: 4530672, vald@muhu.ee);

c) koostaja on DP Projektbüroo OÜ (aadress Rohu 5, Kuressaare 93819, alar@dpprojekt.ee).

d) kehtestaja on Muhu Vallavolikogu.

3. Kinnitada Kuivastu küla Kaurasalu ja Uue-Ankru katastriüksuse detailplaneeringu lähteseisukohad vastavalt käesoleva otsuse lisale 2.

4. Otsus jõustub teatavakstegemisest.

Otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul haldusakti teatavakstegemisest, esitades vaide Muhu Vallavolikogule haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või esitades kaebuse Tallinna Halduskohtu Pärnu Kohtumajale halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

/allkirjastatud digitaalselt/

Ain Saaremäel

volikogu esimees